

Právo vozit zbraň pro Gabrielu Koukalovou

Konec zimy s sebou přinesl dvě zřejmě jen zdánlivě nesouvisející události, a to závěr Světového poháru v biatlonu a návrh skupiny pětatřiceti poslanců na novelizaci ústavního zákona č.

[110/1998](#) Sb., o bezpečnosti České republiky. Důvodem pro ústavní zakotvení práva nosit zbraň je mimo jiné nesouhlas některých s novelou evropské směrnice o kontrole, nabývání a držení zbraní. Evidentně má odvozeně hrozit, že pokud ústavodárci novelu nepřijmou, nebude v příští sezóně již zajímavé každý víkend sledovat biatlon.

Podle stoupenců novely ústavního zákona je prý situace natolik vážná, že nastane „*nutnost mít zbrojní průkaz i v případě vlastnictví znehodnocených zbraní, vzduchovek a neškodných maket*“ (srov. - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#)).

Znamená to, že Gabrielu Koukalovou bude možno diskvalifikovat pro odebrání zbrojního průkazu? Může se tak stát i přesto, že při posledním letošním závodě s hromadným startem střílela přesně do terčů a nikoliv do páru veverek, který přebíhal přes trať?

Zajistí Donald Trump narychlo dosud francouzskému reprezentantovi Martinu Fourcadovi americké občanství, aby mohl nerušeně střílet a dále porážet ruského soupeře Antona Šipulina?

Nám zřejmě nezbyvá než doufat, že pokud neprojde návrh v podobě, aby občané České republiky měli právo nabývat, držet a nosit zbraně a střelivo k naplňování úkolů uvedených v čl. 3 odst. 2 citovaného ústavního zákona, bude alespoň ústavně garantováno právo Gabriely Koukalové vozit a použít při biatlonu malorážku a dostatek nábojů.

Jako advokát jsem si pak navíc uvědomil, že císař Napoleon měl v úmyslu likvidovat moji důležitou profesní zbraň výrokem, že „*vyřízne jazyk každému advokátovi, který jej použije proti státu*“, a zauvažoval o tom, zda bych z opatrnosti neměl pět minut po dvanácté začít lobovat za to, aby při projednávání návrhu novely ústavního zákona č. [110/1998](#) Sb. ve druhém čtení některý z poslanců ještě navrhl doplnit čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod o druhou větu, která by zněla: „*Právo advokáta na doživotní zachování jazyka je zaručeno*“.

Položme si nyní otázky, zda je novelizace citovaného ústavního zákona způsobilá zabránit implementaci novelizované směrnice, zda je nutné právo nosit zbraň ústavně zakotvit, je-li k dispozici vcelku liberálně pojaté podústavní právo, a zda směrnice dopadá více na ty, kteří za platné právní úpravy zbrojní průkaz získali, nebo na ty, kteří k tomu již nyní nejsou z různých důvodů způsobilí.

* * *

Vybavila se mi argumentace nálezu Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 1/08, jehož jsem byl soudcem zpravodajem. V odůvodnění nálezu je zvažována situace, že by nastal rozpor mezi vůlí ústavodárce a dobovou politickou realitou. Odpověď na předestřenou otázku je dána následující citací:

„*Jestliže v některých zemích Ústava neodpovídá politické realitě, není to proto, že ta či ona instituce nebo ta či ona forma nejsou života schopné, ale proto, že duch takové Ústavy je (dočasně) cizí*

politickým podmínkám dané země.“ (B. Mirkin-Guetzevitch, Les Constitutions de l'Europe nouvelle, II. édition, Paris 1930, p. 53).

Ústavní soud v citovaném nálezu dále připomenul známou sentenci Leopolda Heyrovského o pomocných vědách právních, jimiž jsou právní historie, komparatistika a právní filosofie.

Vzato z pohledu komparatistiky, nabízí se především čl. II. Listiny práv (Bill of Rights) z r. 1791, který je součástí tzv. I. cyklu oprav Ústavy Spojených států amerických z r. 1787. Pojďme o něm vést několik úvah.

Čl. II. Listiny práv zní:

„Ježto k bezpečnosti svobodného státu je zapotřebí dobře vycvičené domobrany, právo lidu držet zbraň nebude rušeno.“

Dovolím si tvrdit, že právo nosit zbraň není právem citovaným čl. II. nově uděleným, nýbrž právem již od dob války za nezávislost *via facti* nabytým a v r. 1791 existujícím.

Právo nosit zbraň je ve Spojených státech amerických historicky pevně spjata s existencí tehdy dobře vycvičené domobrany. Ta se osvědčila v době války za nezávislost, v roce 1791 ji ještě čekala celá řada budoucích nelehkých úkolů při osidlování amerického Západu, ve válce s Mexikem o Texas či na Jihu proti případným povstáním otroků.

Je však příkladem dobře vycvičené domobrany osmadvacetiletá matka, jež nechává své dva syny tak dlouho hrát s nenabitou zbraní, až jednou pistole omylem zůstane nabita a dvouletý syn zastřelí devítiletého bratra?

Nevede tento případ k zamyšlení nad tím, zda Ústava USA v citovaném článku odpovídá politické realitě?

Je namístě pro Českou republiku hledat inspirační zdroj též v čl. III. Listiny práv, podle něhož *„žádný voják nechť není v době míru ubytován v nějakém domě bez souhlasu majitele, ani v době války, leč způsobem, předepsaným zákonem“* ?

Znamená to snad, že dokud takové ustanovení nebudeme mít zařazeno do Listiny základních práv a svobod, můžu očekávat, že zítra večer u mého bytu zazvoní s kufrem v ruce velitel generálního štábu, aby noclehoval v mé posteli?

* * *

Navrhovaná novela předpokládá, že *„toto právo může být zákonem omezeno a zákonem mohou být stanoveny další podmínky jeho výkonu, je-li to nezbytné pro ochranu práv a svobod druhých, veřejného pořádku a bezpečnosti, životů a zdraví nebo pro předcházení trestným činům“*.

Čeho dosáhnout ti, kdož již zbraň smějí nosit, případně ti, kdož dnes splňují podmínky, aby ji nosit mohli?

Slyšel jsem argument, že novelou ústavního zákona bude dáno najevo, že v našem ústavním pořádku je vyjádřen nesouhlas s novelizovanou směrnicí o kontrole, nabývání a držení zbraní.

Odstraní však připravovaná ústavní novela povinnost implementovat novelizovanou směrnicí?

Pokud by tomu tak bylo, měl by ústavodárce obratem zakotvit do Ústavy právo na vše, co chceme zachovat a co je nám již nyní odepřeno. Napadá mě například hlasem lidu této země požadované sociální právo na rum z Božkova...

* * *

Nemám nic proti disciplinovaným legálním držitelům zbrojních průkazů a zbraní.

Je škoda, že české politická reprezentace nebyla ostražitější a nevyjednala například výjimku ze zmiňované novely směrnice o zbraních.

Jsem přesvědčen, že novela ústavního zákona č. [110/1998](#) Sb., o bezpečnosti České republiky není právním nástrojem, kterým by se šlo účinně bránit povinnosti novelu směrnice implementovat.

Pokud ti, kdož horlí za ústavní novelu, dosáhnou svého, nestane se kromě formálního ústavního zakotvení proklamace ve prospěch práva nosit zbraň zhora nic.

Ať ji tedy mají?

Ústava Spojených států amerických z r. 1787 je mně osobně velmi sympatická. Líbí se mi na ní, že na svůj pozeňnaný věk nebyla příliš častokrát doplňována či měněna.

Že se však i americký ústavodárce může mýlit?

Snadno se přesvědčíme z dodatků daných čl. XVIII. a čl. XXI.

Nechme se překvapit, co vše snese ústavní pořádek český...

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
advokát, bývalý soudce Ústavního soudu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nebezpečný návrh novely zákona aneb Cesta do pekel je dlážděna těmi nejlepšími úmysly. Actio popularis - dobrý sluha, ale špatný pán](#)
- [Třpyt a bída DPP](#)
- [Lesk a bída klouzavého mandátu](#)
- [GDPR pro samostatné advokáty](#)
- [GDPR kontra zásada veřejnosti](#)
- [Proboha, nepohrávejme si s myšlenkou na zrušení Senátu - aneb I každý populismus musí mít svou mez.](#)
- [Proč máme málo soudců-mužů? Není to diskriminace?](#)
- [Zpověď týraného dyslekticko-dysgrafického autisty](#)
- [Právo stále bují aneb Právní život](#)
- [Glejt pro podpantofelníka](#)
- [Léto versus generátor spisů aneb Právní život](#)